

การเสริมสร้างทักษะการสอนของครูในศตวรรษที่ 21 ตามหลักกัลยาณมิตร
ธรรม 7 ในโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเลย
ENHANCING TEACHING SKILLS OF TEACHERS IN THE 21ST CENTURY
BASED ON THE SEVEN QUALITIES OF A GOOD FRIEND
KALYANAMITTA DHAMMA 7 IN PRIVATE SCHOOLS UNDER THE
LOEI PROVINCIAL EDUCATION OFFICE



¹นัทธมล นิพวงลา, ²ประสงค์ หัสรินทร์ และ ³พระครูปริยัติคุณรังษี (ลิขิต คำหงษา)
¹Natthamon Nipuangla, ²Prasong Hassarin and ³Phrakhru Pariyattikhunrangi
(Likhit Khamhongsa)

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ประเทศไทย
Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Thailand

¹Pang096284@gmail.com

Received: December 29, 2024; **Revised:** January 26, 2025; **Accepted:** January 30, 2025

บทคัดย่อ

วิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาการเสริมสร้างทักษะการสอนของครูในศตวรรษที่ 21 ในโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเลย 2) เพื่อศึกษาการบริหารการเสริมสร้างทักษะการสอนของครูในศตวรรษที่ 21 ตามหลักกัลยาณมิตรธรรม 7 ในโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเลย และ 3) เพื่อเสนอแนวทางการบริหารการเสริมสร้างทักษะการสอนของครูในศตวรรษที่ 21 ตามหลักกัลยาณมิตรธรรม 7 ในโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเลย ผลการวิจัยพบว่า 1. การเสริมสร้างทักษะการสอนของครูในศตวรรษที่ 21

¹ นิสิต, หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์เลย

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร., สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์เลย

³ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร., สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์เลย

ในโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเลย พบว่า โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านสามารถเรียงจากด้านที่มีค่าสูงสุดไปหาด้านที่มีค่าต่ำสุดได้ดังนี้ มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือด้านการเสริมสร้างทักษะการใช้เทคโนโลยีในการสอน รองลงมาคือด้านการเสริมสร้างทักษะการคิดวิเคราะห์ ด้านการเสริมสร้างความรู้เชิงลึกและทักษะวิชาชีพ ด้านการเสริมสร้างทักษะการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่ดี และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านการเสริมสร้างทักษะการวางแผนและประเมินผลการเรียนรู้ ตามลำดับ 2. การบริหารการเสริมสร้างทักษะการสอนของครูในศตวรรษที่ 21 ตามหลักกัลยาณมิตรธรรม 7 ในโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเลย พบว่า โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านสามารถเรียงจากด้านที่มีค่าสูงสุดไปหาด้านที่มีค่าต่ำสุดได้ดังนี้ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือด้าน วัตถุประสงค์และเนื้อหาที่สอน รองลงมาคือด้าน โน จัณฐาเน นิโยชเย ไม่ชักนำไปในสิ่งที่เสื่อม ด้าน คัมภีร์บุญ กถา กัตตา แถลง เรื่องที่ลึกได้ ด้าน วจนักขโม อดทนต่อถ้อยคำ ด้าน ครู เป็นผู้ควรแก่การเคารพ ด้าน ปิโย เป็นผู้มียุติธรรมายาทที่เรียบง่าย และด้าน ภาวนียโย เป็นผู้ควรเทิดทูนบูชา ตามลำดับ 3. แนวทางการบริหารการเสริมสร้างทักษะการสอนของครูในศตวรรษที่ 21 ตามหลักกัลยาณมิตรธรรม 7 ในโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเลย ในการเสริมสร้างทักษะการสอนของครูในศตวรรษที่ 21 ทั้ง 5 ด้านผู้บริหารสามารถนำกัลยาณมิตรธรรม 7 เข้ามาบูรณาการพัฒนาแนวทางการบริหารการเสริมสร้างทักษะการสอนของครูในศตวรรษที่ 21 ได้ ดังนี้ 1) ด้านการเสริมสร้างความรู้เชิงลึกและทักษะวิชาชีพ ผู้บริหารควรจัดอบรมกับวิทยากร ใช้ระบบพี่เลี้ยง วางแผนพัฒนารายบุคคล สนับสนุนการศึกษาต่อ และสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ พร้อมส่งเสริมสมาธิเพื่อพัฒนาสติปัญญา 2) ด้านการเสริมสร้างทักษะการใช้เทคโนโลยีในการสอน อบรมการใช้เทคโนโลยีอย่างสร้างสรรค์ ตั้งทีมสนับสนุน ส่งเสริมแพลตฟอร์มที่ใช้งานง่าย และปลูกจิตสำนึกการใช้เทคโนโลยีอย่างมีสติ 3) ด้านการเสริมสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่ดี ผู้บริหารควรสนับสนุนการสื่อสารเชิงบวก ใช้คำพูดสร้างแรงบันดาลใจ สอนเนื้อหาที่เชื่อมโยงชีวิตจริง และแสดงความเมตตาต่อนักเรียน 4) ด้านการเสริมสร้างทักษะการวางแผนและประเมินผลการเรียนรู้ วางเป้าหมายการสอนที่ชัดเจน และวัดผลได้ สร้างระบบที่โปร่งใส ส่งเสริมการทำงานร่วมกันของครู และใช้หลักธรรมในการวางแผน และ 5) ด้านการเสริมสร้างทักษะการคิดวิเคราะห์ ส่งเสริมให้ครูใช้คำถามกระตุ้นความคิดด้วยคำถาม สอนการวิเคราะห์ผ่านกรณีศึกษา สนับสนุนการลงมือทำ และใช้หลักโยนิโสมนสิการพัฒนาการคิดอย่างลึกซึ้ง

คำสำคัญ : แนวทางการบริหารการเสริมสร้างทักษะการสอน, ครูในศตวรรษที่ 21, หลักกัลยาณมิตรธรรม 7

Abstract

This research aims to: 1) To study the enhancement of teaching skills of teachers in the 21st century in private schools under the Loei Provincial Education Office; 2) To study the enhancement of teaching skills of teachers in the 21st century based on the Seven Qualities of a Good Friend Kalyanamitta Dhamma 7 in private schools under the Loei Provincial Education Office; and 3) To propose guidelines for enhancing teaching skills of teachers in the 21st century based on the Seven Qualities of a Good Friend Kalyanamitta Dhamma 7 in private schools under the Loei Provincial Education Office. The findings reveal that: 1. Enhancing Teaching Skills of Teachers in the 21st Century Overall, the enhancement of teaching skills among teachers was at a high level. When ranked by aspect, the highest average was for the use of technology in teaching, followed by analytical thinking skills, in-depth knowledge and professional skills, creating a positive learning atmosphere, and planning and evaluating learning outcomes, which had the lowest average. 2. The management of enhancing teaching skills of teachers in the 21st century based on the Seven Qualities of a Good Friend Kalyanamitta Dhamma 7 in private schools under the Loei Provincial Education Office was found to be at a high level overall. When ranked by aspect, the highest average was for Vatta skillful in giving advice and guidance, followed by Nojathane Niyojaye not leading others to harmful acts, Kambhiranca Katham Kathta capable of explaining profound matters), Vachanakhamo enduring criticism, Guru worthy of respect, Piyo being pleasant and well-mannered, and Pavanio worthy of reverence, which had the lowest average. 3. Guidelines for Managing the Enhancement of Teaching Skills of Teachers in the 21st Century Based on the Seven Qualities of a Good Friend Kalyanamitta Dhamma 7 in Private Schools under the Loei Provincial Education Office To enhance the teaching skills of teachers in the 21st century across five key areas, school administrators can integrate the Seven Qualities of a Good Friend Kalyanamitta Dhamma 7 into the development of management strategies as follows: 1) In-depth Knowledge and Professional Skills: Organize workshops with experts, implement mentoring systems, create individual development plans, support further education, and establish professional learning communities, while fostering mindfulness to enhance intellectual growth. 2) Using Technology in Teaching: Provide training on creative use of technology, establish support teams, promote user-friendly platforms, and instill mindfulness in technology usage. 3) Creating a Positive Learning Atmosphere:

Encourage positive communication, use inspiring words, connect lessons to real life, and show compassion towards students. 4) Planning and Evaluating Learning Outcomes: Set clear, measurable teaching objectives, create transparent systems, promote teamwork among teachers, and apply ethical principles in planning. 5) Analytical Thinking Skills: Encourage teachers to use thought-provoking questions, teach analysis through case studies, support hands-on activities, and apply systematic reasoning Yoniso Manasikara to foster deep thinking.

Keywords : Guidelines for Enhancing Teaching Skills, Teachers in the 21st Centur, and Kalyanamitta Dhamma 7

บทนำ

ปัจจุบันโลกได้เปลี่ยนแปลงไปสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ การพัฒนาบุคลากรของชาติให้มีความรู้ความสามารถและคุณภาพอย่างทั่วถึงถือเป็นปัจจัยสำคัญในการแข่งขันระดับนานาชาติ การศึกษาจึงกลายเป็นหัวใจสำคัญในการสร้างทุนทางปัญญาให้ประชากรของชาติสามารถเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วและต่อเนื่อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในศตวรรษที่ 21 ซึ่งเศรษฐกิจและบริการถูกขับเคลื่อนด้วยข้อมูล ความรู้ และนวัตกรรม (สมจิตร อุดม, 2556: 48) การศึกษามีบทบาทสำคัญในการพัฒนาศักยภาพและความสามารถของบุคคล ทำให้สามารถดำรงชีวิตและประกอบอาชีพได้อย่างมีความสุข รวมถึงช่วยแก้ปัญหาของสังคมได้อย่างสร้างสรรค์ อย่างไรก็ตาม การเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 เช่น การปฏิวัติดิจิทัล การเข้าสู่ยุคอุตสาหกรรม 4.0 และเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนขององค์การสหประชาชาติในปี 2573 ได้สร้างความท้าทายทั้งภายในและภายนอกประเทศ ซึ่งส่งผลกระทบต่อการจัดการศึกษา เช่น ปัญหาคุณภาพและมาตรฐานการจัดการศึกษา ความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา และการขาดคุณธรรมจริยธรรมในสังคม (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาแห่งชาติ, 2560: 126) รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 มาตรา 54 ได้กำหนดให้รัฐส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตและจัดการศึกษาที่มีคุณภาพและมาตรฐานสากล รวมถึงพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีจิตวิญญาณของความเป็นครู มีความรู้ความสามารถ และได้รับค่าตอบแทนที่เหมาะสม (รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย, 2560: 14)

กระทรวงศึกษาธิการมีบทบาทสำคัญในการพัฒนากำลังคนเพื่อเพิ่มศักยภาพในการแข่งขันระดับโลก โดยเน้นการพัฒนาทักษะ (Skill) ที่จำเป็น เช่น ทักษะพื้นฐาน ทักษะเพื่อการทำงาน และ

ทักษะเฉพาะอาชีพ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาศักยภาพและดำรงชีวิตได้อย่างมีคุณภาพ (สำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย, 2558) อย่างไรก็ตาม จังหวัดเลยยังเผชิญกับปัญหาด้านบุคลากรในสถานศึกษา เช่น การขาดแคลนครู การสอนในสาขาวิชาที่ไม่ตรงกับวุฒิการศึกษา และการขาดสื่อและนวัตกรรมทางการศึกษาที่ทันสมัย ส่งผลให้คุณภาพการเรียนการสอนลดลง ดังที่ข้อมูลจากสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเลย ปี 2567 ระบุว่า คะแนน O-NET ของนักเรียนในจังหวัดเลยยังต่ำกว่าระดับภาคและประเทศในทุกรายวิชา (สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเลย, 2567: 28)

ดังนั้น การจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพต้องบูรณาการแนวคิดและนโยบายระดับชาติ เพื่อลดความเหลื่อมล้ำและพัฒนาศักยภาพผู้เรียนให้สอดคล้องกับบริบทของศตวรรษที่ 21 และความต้องการของสังคมทั้งในระดับประเทศและสากล ผู้วิจัยจึงมีความสนใจใคร่ศึกษา การเสริมสร้างทักษะการสอนของครูในศตวรรษที่ 21 ตามหลักกัลยาณมิตรธรรม 7 ในโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเลย ซึ่งจะทำให้ทราบถึงการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา คือ หลักกัลยาณมิตรธรรม 7 มาประยุกต์ใช้ในการเสริมสร้างทักษะการสอนของครูในศตวรรษที่ 21 ทั้งนี้เพื่อนำผลที่ได้จากการศึกษาไปเป็นแนวทางในการเสริมสร้างทักษะการสอนของครูในศตวรรษที่ 21 ตามหลักกัลยาณมิตรธรรม 7 ในโรงเรียนเอกชน ประกอบการวางแผนพัฒนาประสิทธิภาพของการบริหารจัดการการศึกษาในพื้นที่ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาการเสริมสร้างทักษะการสอนของครูในศตวรรษที่ 21 ในโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเลย
2. เพื่อศึกษาการบริหารการเสริมสร้างทักษะการสอนของครูในศตวรรษที่ 21 ตามหลักกัลยาณมิตรธรรม 7 ในโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเลย
3. เพื่อเสนอแนวทางการบริหารการเสริมสร้างทักษะการสอนของครูในศตวรรษที่ 21 ตามหลักกัลยาณมิตรธรรม 7 ในโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเลย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีวิจัยแบบผสม (Mixed Methods Research) คือ การวิจัยเชิงปริมาณ (Qualitative research) ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ (Interview) เป็นวิธีวิจัยเพื่อแนวทางการบริหารการเสริมสร้างทักษะการสอนของครูในศตวรรษที่ 21 ตามหลัก

กัลยาณมิตรธรรม 7 ในโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเลย โดยมีวิธีดำเนินการวิจัยดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง/ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเลย จำนวนทั้งหมด 613 รูป/คน จำแนกเป็น กลุ่มผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 25 รูป/คน ครูผู้สอน จำนวน 588 รูป/คน

กลุ่มตัวอย่าง กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง (Sample size) โดยใช้ตาราง ตามตารางสำเร็จรูปคำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่าง R.V.Krejcie และ D.W.Morgan และได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 242 รูป/คน

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ สำหรับการศึกษาเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิท่านต่าง ๆ ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา ที่ปฏิบัติหน้าที่ตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไป และพระสงฆ์ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการบริหารเชิงพุทธ จำนวน 7 รูป/คน

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

มุ่งศึกษาแนวคิด ทฤษฎีด้านการบูรณาการ เกี่ยวกับการเสริมสร้างทักษะการสอนของครูในศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ ได้แก่ 1) การเสริมสร้างความรู้เชิงลึกและทักษะวิชาชีพ 2) การเสริมสร้างทักษะการใช้เทคโนโลยีในการสอน 3) การเสริมสร้างทักษะการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่ดี 4) การเสริมสร้างทักษะการวางแผนและประเมินผลการเรียนรู้ 5) การเสริมสร้างทักษะการคิดวิเคราะห์ และหลักกัลยาณมิตร 7 ได้แก่ 1) ปิโย (เป็นผู้มีกิริยามารยาทที่เรียบร้อย) 2) ครุ (เป็นผู้ควรแก่การเคารพ) 3) ภาวนีโย (เป็นผู้ควรเทิดทูนบูชา) 4) วตตะ ฉลาดพูดแนะนำตักเตือน 5) วจนกฺขโม (อดทนต่อถ้อยคำ) 6) คมภีรณฺจ กถํ กตตะ (แถลงเรื่องที่ลึกซึ้งได้) และ 7) โน จญฺฐาเน นิโยชเย (ไม่ชักนำไปในสิ่งที่เสื่อม)

3. เครื่องมือการวิจัย

เครื่องมือการวิจัยครั้งนี้ คือ การวิจัยเชิงปริมาณ (Qualitative research) ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ (Interview)

4. การวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัย

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล มีดังนี้ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Arithmetic Mean) ($\bar{X}$) และ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา พร้อมทั้งนำเสนอโดยวิธีการพรรณนาอ้างอิงคำพูดบุคคล

ผลการวิจัย

การวิจัย เรื่อง การเสริมสร้างทักษะการสอนของครูในศตวรรษที่ 21 ในโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเลยสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์การบริหารการเสริมสร้างทักษะการสอนของครูในศตวรรษที่ 21 ในโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเลย ดังตารางที่ 1 ดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการบริหารการเสริมสร้างทักษะการสอนของครูในศตวรรษที่ 21 ในโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเลย

ที่	การเสริมสร้างทักษะการสอนของครูในศตวรรษที่ 21	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	ลำดับ
1	ด้านการเสริมสร้างความรู้เชิงลึกและทักษะวิชาชีพ	4.40	0.74	มาก	3
2	ด้านการเสริมสร้างทักษะการใช้เทคโนโลยีในการสอน	4.43	0.74	มาก	1
3	ด้านการเสริมสร้างทักษะการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่ดี	4.39	0.74	มาก	4
4	ด้านการเสริมสร้างทักษะการวางแผนและประเมินผลการเรียนรู้	4.36	0.76	มาก	5
5	ด้านการเสริมสร้างทักษะการคิดวิเคราะห์	4.41	0.72	มาก	2
รวม		4.40	0.74	มาก	

จากตารางที่ 1 การบริหารการเสริมสร้างทักษะการสอนของครูในศตวรรษที่ 21 ในโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเลย พบว่า โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านสามารถเรียงจากด้านที่มีค่าสูงสุดไปหาด้านที่มีค่าต่ำสุดได้ดังนี้ มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือด้านการเสริมสร้างทักษะการใช้เทคโนโลยีในการสอน รองลงมาคือด้านการเสริมสร้างทักษะการคิดวิเคราะห์ ด้านการเสริมสร้างความรู้เชิงลึกและทักษะวิชาชีพ ด้านการเสริมสร้างทักษะการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่ดี และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านการเสริมสร้างทักษะการวางแผนและประเมินผลการเรียนรู้ ตามลำดับ

2. ผลการวิเคราะห์การบริหารการเสริมสร้างทักษะการสอนของครูในศตวรรษที่ 21 ตามหลักกัลยาณมิตรธรรม 7 ในโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเลย ดังตารางที่ 2 ดังนี้

ตารางที่ 2 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการบริหารการเสริมสร้างทักษะการสอนของครูในศตวรรษที่ 21 ตามหลักกัลยาณมิตรธรรม 7 ในโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเลย

ที่	การบริหารการเสริมสร้างทักษะการสอนของครูในศตวรรษที่ 21 ตามหลักกัลยาณมิตรธรรม 7	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	ลำดับ
1	ด้านปิโย (เป็นผู้มีกิริยามารยาทที่เรียบร้อย)	4.38	0.76	มาก	6
2	ด้านครุ (เป็นผู้ควรแก่การเคารพ)	4.41	0.73	มาก	5
3	ด้านภาวนีโย (เป็นผู้ควรเทิดทูนบูชา)	4.35	0.75	มาก	7
4	ด้านวตตา (ฉลาดพูดแนะนำตักเตือน)	4.45	0.73	มาก	1
5	ด้านวจนกขโม (อดทนต่อถ้อยคำ)	4.42	0.73	มาก	4
6	ด้านคมกิริยจ กถ กตตา (แถลงเรื่องที่ลึกซึ้งได้)	4.43	0.74	มาก	3
7	ด้านโน จฏฐาเน นโยชเย (ไม่ชักนำไปในสิ่งที่เสื่อม)	4.44	0.77	มาก	2
รวม		4.41	0.75	มาก	

จากตารางที่ 2 การบริหารการเสริมสร้างทักษะการสอนของครูในศตวรรษที่ 21 ตามหลักกัลยาณมิตรธรรม 7 ในโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเลย พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านสามารถเรียงจากด้านที่มีค่าสูงสุดไปหาด้านที่มีค่าต่ำสุดได้ดังนี้ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือด้าน วตตา ฉลาดพูดแนะนำตักเตือน รองลงมาคือด้าน โน จฏฐาเน นโยชเย ไม่ชักนำไปในสิ่งที่เสื่อม ด้าน คมกิริยจ กถ กตตา แถลงเรื่องที่ลึกซึ้งได้ ด้าน วจนกขโม อดทนต่อถ้อยคำ ด้าน ครุ เป็นผู้ควรแก่การเคารพ ด้าน ปิโย เป็นผู้มีความประพฤติเรียบร้อย และด้าน ภาวนีโย เป็นผู้ควรเทิดทูนบูชา ตามลำดับ

3. แนวทางการบริหารการเสริมสร้างทักษะการสอนของครูในศตวรรษที่ 21 ตามหลักกัลยาณมิตรธรรม 7 ในโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเลย ในการเสริมสร้างทักษะการสอนของครูในศตวรรษที่ 21 ทั้ง 5 ด้านผู้บริหารสามารถนำกัลยาณมิตรธรรม 7 เข้ามาบูรณาการพัฒนาแนวทางการบริหารการเสริมสร้างทักษะการสอนของครูในศตวรรษที่ 21 ได้ ดังนี้ 1) ด้านการเสริมสร้างความรู้เชิงลึกและทักษะวิชาชีพ ผู้บริหารควรจัดอบรมกับวิทยากร ใช้ระบบพี่เลี้ยง วางแผนพัฒนารายบุคคล สนับสนุนการศึกษาต่อ และสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ พร้อมส่งเสริมสมมติเพื่อพัฒนาสติปัญญา 2) ด้านการเสริมสร้างทักษะการใช้เทคโนโลยีในการสอน อบรมการใช้เทคโนโลยีอย่างสร้างสรรค์ ตั้งทีมสนับสนุน ส่งเสริมแพลตฟอร์มที่ใช้งานง่าย และปลูกจิตสำนึกการใช้เทคโนโลยีอย่างมีสติ 3) ด้านการเสริมสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่ดี ผู้บริหารควรสนับสนุนการสื่อสารเชิงบวก ใช้คำพูดสร้างแรงบันดาลใจ สอนเนื้อหาที่เชื่อมโยงชีวิตจริง และแสดงความเมตตาต่อนักเรียน 4) ด้านการเสริมสร้างทักษะการวางแผนและประเมินผลการเรียนรู้ วางเป้าหมายการสอนที่ชัดเจนและวัดผลได้ สร้างระบบที่โปร่งใส ส่งเสริมการทำงานร่วมกันของครู และใช้หลักธรรมในการวางแผน และ 5) ด้านการเสริมสร้างทักษะการคิดวิเคราะห์ ส่งเสริมให้ครูใช้

คำถามกระตุ้นความคิดด้วยคำถาม สอนการวิเคราะห์ผ่านกรณีศึกษา สนับสนุนการลงมือทำ และใช้หลักโยนิโสมนสิการพัฒนาการคิดอย่างลึกซึ้ง

อภิปรายผล

จากการวิจัยเกี่ยวกับการเสริมสร้างทักษะการสอนของครูในศตวรรษที่ 21 ตามหลักกัลยาณมิตรธรรม 7 ในโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเลย มีประเด็นสำคัญที่ควรนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. การบริหารการเสริมสร้างทักษะการสอนของครูในศตวรรษที่ 21 ในโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเลย พบว่า การเสริมสร้างทักษะการสอนของครูในศตวรรษที่ 21 โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีลำดับค่าเฉลี่ยดังนี้ การเสริมสร้างทักษะการใช้เทคโนโลยีในการสอน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ การเสริมสร้างทักษะการคิดวิเคราะห์ การเสริมสร้างความรู้เชิงลึกและทักษะวิชาชีพ การสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่ดี และการวางแผนและประเมินผลการเรียนรู้ ซึ่งมีความหมายมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ พระภัทรชัยญาณ ฆนติยุตโต (อุตสวาย)(2566) การศึกษาเกี่ยวกับการเสริมสร้างทักษะการสอนในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนตามหลักพุทธธรรม พบว่า ทักษะการสอนในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ทักษะการนำเข้าสู่บทเรียน การใช้สื่อและเทคโนโลยี การสร้างความสนใจ และการเสริมกำลังใจ โดยการพัฒนารูปแบบการเสริมสร้างทักษะการสอนตามหลักพุทธธรรมประกอบด้วย 4 ส่วนหลัก หลักการ วัตถุประสงค์ การเสริมสร้างทักษะการสอนตามหลักพุทธธรรม ซึ่งเน้นการสอนตามพุทธลีลา 4 ประการ และเงื่อนไขความสำเร็จ

2. การบริหารการเสริมสร้างทักษะการสอนของครูในศตวรรษที่ 21 ตามหลักกัลยาณมิตรธรรม 7 ในโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเลย พบว่า โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านสามารถเรียงจากด้านที่มีค่าสูงสุดไปหาด้านที่มีค่าต่ำสุดได้ดังนี้ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือด้านนวัตตา (ฉลาดพูดแนะนำตักเตือน) รองลงมาคือด้านโนจภูฐานะ นิโยชเย (ไม่ชักนำไปในสิ่งที่เสื่อม) ด้านคมภีรณจ กถ กตตา (ແລງເຣື່ອງທີ່ລືກ້າໄດ້) ด้านวจนกขโม (อดทนต่อถ้อยคำ) ด้านครุ (เป็นผู้ควรแก่การเคารพ) ด้านปิโย (เป็นผู้มีกิริยามารยาทที่เรียบร้อย) และด้านภาวนีโย (เป็นผู้ควรเทิดทูนบูชา) ตามลำดับ การเสริมสร้างทักษะการสอนของครูในศตวรรษที่ 21 ตามหลักกัลยาณมิตรธรรม 7 ในโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเลย พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งมีความสอดคล้องกับผลการวิจัยของ รุ่งนภา แยมอุทัย (2565) ที่ศึกษาเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะของครูในศตวรรษที่ 21 ตามหลักกัลยาณมิตรธรรม 7 ในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

จังหวัดสุพรรณบุรี โดยในทั้งสองงานวิจัยพบว่า การพัฒนาตามหลักกัลยาณมิตรธรรม 7 อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาผลการวิจัยในรายด้าน งานวิจัยปัจจุบันชี้ให้เห็นว่า วตตะ (ฉลาดพูดแนะนำ ตักเตือน) เป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ซึ่งสะท้อนถึงความสำคัญของการสื่อสารและการให้คำแนะนำที่สร้างแรงบันดาลใจให้กับผู้เรียน รองลงมาคือ โน จมฺภูฏาเน นิโยชเย (ไม่ชักนำไปในสิ่งที่เสื่อม) ซึ่งเน้นความสามารถในการขึ้นไปในทางที่ดี ซึ่งมีความสอดคล้องกับผลวิจัยของรุ่งนภา ที่พบว่าผู้บริหารและครูควรมีบทบาทในการชักนำและส่งเสริมทิศทางการที่ถูกต้องให้กับผู้เรียน นอกจากนี้ งานวิจัยของรุ่งนภายังเน้นความสำคัญของการใช้เทคโนโลยีอย่างมีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับศตวรรษที่ 21 โดยระบุว่าครูควรมีทักษะในการนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาขยายผลให้เกิดประโยชน์สูงสุด ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยปัจจุบันที่ระบุว่า การเสริมสร้างทักษะการใช้เทคโนโลยีในการสอน มีบทบาทสำคัญในการเพิ่มประสิทธิภาพการสอน ในขณะเดียวกัน การจัดลำดับของด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดในงานวิจัยปัจจุบันคือ ภาวณียโย (เป็นผู้ควรเทิดทูนบูชา) ซึ่งแสดงถึงความต้องการพัฒนาด้านความเป็นแบบอย่างที่ดีของครู ทั้งนี้ ในงานวิจัยของรุ่งนภา ยังเสนอแนวทางที่ส่งเสริมให้ครูได้พัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง เช่น การอบรม การศึกษาดูงาน และการพัฒนาสื่อการสอน เพื่อสร้างความสามารถที่รอบด้าน ดังนั้น การเสริมสร้างทักษะการสอนของครูในศตวรรษที่ 21 ตามหลักกัลยาณมิตรธรรม 7 ควรเน้นการพัฒนาในมิติต่าง ๆ อย่างสมดุล โดยให้ความสำคัญกับการขึ้นที่ถูกต้อง การใช้เทคโนโลยี และการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ พร้อมทั้งส่งเสริมการพัฒนาตนเองและสร้างนวัตกรรมที่ตอบโจทย์ยุคปัจจุบัน เพื่อให้การสอนมีคุณภาพและเกิดผลสำเร็จที่ยั่งยืน

3. แนวทางการบริหารการเสริมสร้างทักษะการสอนของครูในศตวรรษที่ 21 ตามหลักกัลยาณมิตรธรรม 7 ในโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเลย ในการเสริมสร้างทักษะการสอนของครูในศตวรรษที่ 21 ทั้ง 5 ด้านผู้บริหารสามารถนำ หลักกัลยาณมิตรธรรม 7 ทั้ง 7 ด้าน เข้ามาบูรณาการพัฒนาแนวทางการเสริมสร้างทักษะการสอนของครูในศตวรรษที่ 21 ได้ แนวทางการพัฒนาการเสริมสร้างทักษะการสอนของครูในศตวรรษที่ 21 ตามหลักกัลยาณมิตรธรรม 7 ในโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเลย พบว่าโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งมีความสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สมปอง อัญชัยศรี(2561) ที่ศึกษาคุณลักษณะผู้นำแบบกัลยาณมิตรของผู้บริหารสถานศึกษา โดยผลการวิจัยพบว่าด้าน ปิโย (น่ารัก) และ โน จมฺภูฏาเน นิโยชเย (ไม่ชักนำไปในสิ่งที่เสื่อม) มีค่าเฉลี่ยสูงสุด สะท้อนถึงความสำคัญของการสร้างความไว้วางใจและการขึ้นในทางที่ดี ซึ่งสอดคล้องกับการส่งเสริมให้ครูเป็นผู้ที่เข้าถึงง่ายและแสดงถึงความเป็นมิตร พร้อมทั้งสามารถนำทิศทางการเรียนการสอนที่เหมาะสม นอกจากนี้ ผลการวิจัยของ ภณทิรา อิตะปัน (2565) ในหัวข้อการบริหารตามหลักกัลยาณมิตรธรรม 7 ของผู้บริหารโรงเรียน

การกุศลในพระพุทธศาสนา ยังชี้ให้เห็นว่า การบริหารงานโดยยึดหลัก ปิโย และ ครุ (น่าเคารพ) มีการปฏิบัติในระดับสูงเช่นกัน โดยเน้นการสนับสนุนการใช้เทคโนโลยี การพัฒนาวิชาชีพครู และการถ่ายทอดความรู้ใหม่ให้เกิดประโยชน์ต่อองค์กร ซึ่งเชื่อมโยงกับการเสริมสร้างทักษะการใช้เทคโนโลยีและการพัฒนาความรู้เชิงลึกในครู ในส่วนของการจัดการอารมณ์ในโรงเรียน ผลการวิจัยของ Mehmet Akif, (2020) ที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการจัดการอารมณ์ของผู้บริหารและแรงจูงใจของครู พบว่า การจัดการอารมณ์และการสื่อสารที่เหมาะสมมีผลต่อแรงจูงใจและความสำเร็จของครูอย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางการใช้หลัก วจนกขโม (อดทนต่อถ้อยคำ) ในการบริหารจัดการสถานการณ์ท้าทายในโรงเรียน ทั้งนี้ การพัฒนาทักษะการสอนของครูในศตวรรษที่ 21 ตามหลักกัลยาณมิตรธรรม 7 ควรเน้นการบูรณาการในหลายมิติ เช่น การพัฒนาความรู้และวิชาชีพผ่านการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (วตตะ) การสนับสนุนเทคโนโลยีอย่างเหมาะสม (โน จฏฐาเน นิโยชเย) การสื่อสารอย่างสร้างสรรค์ (วจนกขโม) และการสร้างแรงจูงใจในตัวครู เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในกระบวนการเรียนการสอน และขับเคลื่อนโรงเรียนให้ประสบความสำเร็จอย่างยั่งยืน

องค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษา

การบริหารการเสริมสร้างทักษะการสอนของครูในศตวรรษที่ 21 ตามหลัก กัลยาณมิตรธรรม 7 ในโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเลย ครอบคลุม 5 ด้านหลัก ดังนี้: 1) ความรู้เชิงลึกและทักษะวิชาชีพ ส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาครูผ่านการอบรม การแลกเปลี่ยนประสบการณ์ การสร้างพื้นที่ปลอดภัยสำหรับการถามตอบ และสนับสนุนให้ครูทำหน้าที่เป็นที่เลี้ยงหรือแบบอย่างในโรงเรียน 2) การใช้เทคโนโลยีในการสอน พัฒนาครูให้ใช้เทคโนโลยีอย่างสร้างสรรค์และมีประสิทธิภาพ ผ่านการอบรม การสนับสนุนเครื่องมือที่ใช้งานง่าย และการสร้างทีมสนับสนุนด้านไอที พร้อมปลูกจิตสำนึกในการใช้งานอย่างเหมาะสม 3) การสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่ดี สร้างความไว้วางใจระหว่างครูและนักเรียน ใช้การสื่อสารเชิงบวก สร้างแรงจูงใจ และสอนเนื้อหาที่เชื่อมโยงกับชีวิตจริง 4) การวางแผนและประเมินผลการเรียนรู้จัดทำแผนการสอนที่ชัดเจน โปร่งใส และเปิดโอกาสให้ครูแลกเปลี่ยนแนวคิด ร่วมมือกันพัฒนากระบวนการประเมินผลที่ยุติธรรมและสร้างผลลัพธ์เชิงบวก 5) การคิดวิเคราะห์ ส่งเสริมให้นักเรียนกล้าคิดและแสดงความคิดเห็นในบรรยากาศที่เป็นมิตร ใช้คำถามกระตุ้นการคิด และใช้กรณีศึกษาที่ซับซ้อนเพื่อพัฒนาความเข้าใจเชิงลึก แนวทางการนำไปใช้ พัฒนาโครงการอบรมครูในแต่ละด้านโดยอิงหลักกัลยาณมิตรธรรม 7 สร้างเครือข่ายแลกเปลี่ยนแนวปฏิบัติที่ดีระหว่างโรงเรียน ติดตามและประเมินผลเพื่อปรับปรุงให้เหมาะสมกับบริบทโรงเรียนเอกชนในพื้นที่.

เอกสารอ้างอิง

- พระภัทรชัยญาณรณ์ ขนดัญญโต (อุตสวาย). (2566). รูปแบบการเสริมสร้างทักษะการสอนของครูในโรงเรียน ตำรวจตระเวนชายแดนตามหลักพุทธธรรม. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- ภณทิรา ธิตะปัน. (2564). ทางการบริหารตามหลักกัลยาณมิตรธรรม 7 ของผู้บริหารโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดขอนแก่น. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย..
- รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2560. ราชกิจจานุเบกษา. เล่มที่ 134 ตอนที่ 40 ก (6 เมษายน 2560).
- รุ่งนภา แยมอุทัย. (2565). แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะของครูในศตวรรษที่ 21 ตามหลักกัลยาณมิตรธรรม 7 สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดสุพรรณบุรี. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- สมจิตร อุดม. (2556). สมรรถนะของครูและบุคลากรทางการศึกษาที่ส่งผลต่อการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนในจังหวัดภาคใต้. สาขาวิชาบริหารการศึกษา. คณะศึกษาศาสตร์: มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- สมปอง อัญชัยศรี. (2561). คุณลักษณะผู้นำแบบกัลยาณมิตรของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูโรงเรียนวัดเศวตฉัตร เขตคลองสาน กรุงเทพมหานคร. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏสมเด็จพระเจ้าพระยา.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาแห่งชาติ. (2560). แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2560-2579. กรุงเทพมหานคร: บริษัท พริกหวานกราฟฟิค จำกัด.
- สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเลย. (2567). ข้อมูลสารสนเทศด้านการศึกษา จังหวัดเลย ปีการศึกษา 2567. เอกสารลำดับที่ 4/2567. กลุ่มนโยบายและแผน: สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเลย.
- สำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย. (2558). แนวทางการจัดทำทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ที่เน้นสมรรถนะทางสาขาวิชาชีพ. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กระทรวงศึกษาธิการ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- สุทธิพร จิตต์มิตรภาพ. การเปลี่ยนแปลงโลกของการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 และการพัฒนาสู่ “ครูมืออาชีพ”. <https://www.slideshare.net/taxiboat/> [19 มิถุนายน 2567].
- Mehmet Akif. (2020). *The Relationship between the Emotion Management Proficiencies of School Administrators and the Motivation Level of the Teachers*. California School of Education. Alliant International University, 2020.